

I ročník

1) Naučit : Pisemnictví starověku a raného středověku

- a) Perská literatura
- b) Hebrejská literatura
- c) Řecká literatura

2) Zpracuj :

- a) Vyjmenuj hlavní představitelé perské, hebrejské a řecké literatury a jejich hlavní díla

PÍSEMNICTVÍ STAROVĚKU A RANÉHO STŘEDOVĚKU

- **KNIHA PÍSNÍ** – nejstarší čínská umělecky hodnotná památka, soubor textů převážně lidového charakteru. Obsahuje básně milostné, obřadní, svatební
- **HOVORY** – prozaické dílo zachycující údajné dialogy filozofa *Konfucia* (551–479 př. n. l.), zakladatele konfucianismu
- **TAO-TE-TING** – kniha o cestě tao. Je připisována filozofovi *Lao-c'* (6.–5. stol. př. n. l.), ale spis je asi o dvě století mladší. Základ tvoří filozofické úvahy

Na počátku našeho letopočtu vznikají vrcholná díla čínské lyriky básníků *Tu-Fu* a *Li-Po*.

Li-Po (701–762) miloval volnost a bohémství život, opěvoval přátelství, víno, přírodu.

Tu-Fu (712–770) věřil ve společenskou poslání poezie, psal o válečném utrpení, smyslu života a krizi císařství.

Česky vyšel výběr z čínské poezie pod názvem **ZPĚVY STARÉ ČINY** v překladu **B. Mathesia**.

Konfucius

1.3 PERSKÁ LITERATURA

Perská literatura vznikala na území dnešního Íránu. Hlavní náboženské myšlenky zformuloval kočovný kazatel a myslitel *Zarathuštra* (7.–6. stol. př. n. l.). Podle něj je běh světa ovlivňován dvěma principy: dobrem a zlem. Úkolem každého člověka je přispívat svým životem k dosažení konečného vítězství dobra.

- **AVESTA** – soubor rituálních písní připisovaných *Zarathuštrovi* (7.–6. stol. př. n. l.); báje, modlitby, chvalozpěvy, náboženské zákony aj.

1.4 HEBREJSKÁ LITERATURA

Kultura na území Palestiny byla ovlivněna literaturami starověkých říší, a po jejich vyvrácení se tak stala zprostředkovatelem kultury starověkého světa s evropským křesťanstvím. Většina děl zachovaných v hebrejské **BIBLI** vznikala ve 12.–2. stol. př. n. l.

Hebrejské kmeny byly kočovné a v Palestině se začaly usazovat od 13. stol. př. n. l. Kolem roku 1000 př. n. l. se podařilo vytvořit judsko-izraelský stát, kterému vládli postupně králové *Saul*, *David* a *Šalomoun*. Později se jednotný stát rozdělil na Judsko a Izrael. Obě říše však byly zničeny Asyřany a Babyloňany. Ti zničili jeruzalémský chrám i jeho archiv. Nadvládu Babyloňanů pak vystřídali Řekové a v 1. stol. př. n. l. obsadili území Římané. Po neúspěšném povstání roku 70 n. l. byli Židé z Palestiny vyhnáni.

- **STARÝ ZÁKON** – obsáhlý soubor textů vznikajících v 1. tisíciletí př. n. l.; je zánroově různorodý (vypravování mytická, historická, úvahy, písně duchovní a milostné, přísloví, mravní zásady, podobenství), psaný hebrejsky, později aramejsky. Úvodní část tvoří **TÓRA** (Zákon) neboli řecky Pentateuch (Pět knih Mojžišových): **GENESIS** (Stvoření) vypráví o stvoření světa, prvotním hříchu Adama a Evy, zavraždění Ábela bratrem Kainem, potopě světa, stavění věže, zmatení jazyků, praotci Abrahámovi a jeho potomci. V druhé knize – **EXODUS** (Odchod z Egypta) – je ústřední postavou Mojžíš (jméno je snad egyptského původu, v pohebrejštené podobě znamená „vytahující“ z vody). Právě Mojžíš vyvedl Izraelity přes Rudé moře z egyptského otroctví. Setkal se na hoře Sinaj s Hospodinem, který stanovil pro Izraelce Desatero božích příkázání. **LEVITICUS** (kniha lévijská neboli kněžská) obsahuje kultické a rituální předpisy. **NUMÉRI** je věnována výčtům: bojovníků, velitelů, darů pro oltář, obětí apod. **DEUTERONOMIUM** (druhý zákon nebo opakování zákona): zákaz zobrazovat Boha, opakování Desatera, příkaz milovat jediného Boha, výzva k pokoře, opakování bohoslužebných řádů, právních ustanovení apod. Na **TÓRU** navazují **KNIHY PROROCKÉ**, **KNIHY SOUDCŮ**, **KNIHY SAMUELOVY**, **KNIHY KRÁLOVSKÉ**, **KNIHY O ŽIVOTĚ A VYROCÍCH PROROKŮ**. **SPISY** jsou třetím souborem, obsahují **ŽALMY**, **JÓB**, **PŘÍSLOVÍ**. Částí **PĚTI SVITKŮ** je **PÍSEŇ PÍSNÍ**, připisovaná králi *Šalomounovi*, **JEREMIAŠŮV PLÁČ** ad.

STARÝ ZÁKON se stal první částí **BIBLE**. Druhou část tvoří **NOVÝ ZÁKON** – psaný řecky, vznikl do 2. stol. n. l. Jde o nejstarší památku křesťanské literatury, jejíž hlavní postavou je Ježíš Kristus. Obsahuje **ČTYŘI EVANGELIA** (dobře zprávy): *Matoušovo*, *Markovo*, *Lukášovo* a *Janovo*. Ta vyprávějí o životě, umučení a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Skutky apoštolů, sepsané sv. Lukášem, popisují šíření křesťanské víry Kristovými učedníky. **EPÍSTOLY** (listy, dopisy) obsahují výklady Ježíšova učení a jsou určené křesťanům. **APOKALYPSA** (Zjevení sv. Jana) popisuje vize konce světa, hrůzy a utrpení, které nastanou před konečným střetem dobra a zla, Ježíšovým druhým návratem a posledním soudem.

- Druhým základním dílem boženských pouček, jejich

1.5 ANTICKÁ LITERATURA

Území antického světa se K významným centřům ku a Alexandrie.

Myšlenkově sjednotila a jejich hierarchie odrážel římská společnost a díky i

1.5.1 ŘECKÁ LITERATURA

OBDOBÍ ARCHAICKÉ (8.–6. STOL.)

- Epické skladby – veršová

ILIAS a **ODYSSEA** jsou eposy (nic známo). **ILIAS** (Ilion – tázka, v popředí je epizoda: Dobrodružný epos je složený osud nemají plně ve svém Achilles v **ILIADĚ**, ale o tal

ODYSSEA popisuje pouze Dobrodružný epos je složený osud nemají plně ve svém Achilles v **ILIADĚ**, ale o tal

• Lyrická poezie (lyra – st

• Sólová lyrika (jednohlas škol pro dívky. Psala mi

Alkaios (asi 7. stol. př. ; motivy, později psal o lás

Anakreon (asi 6. stol. pi básně na oslavu boha Dic

• Sborová lyrika (chórick (6.–5. stol. př. n. l.), kte

Autorství dochovaných b

bě našli inspiraci mnozí e

• Rozvoj filozofie: **Anaxi**

OBDOBÍ ARCHAICKÉ (5.–4. STOL.)

Řecká společnost se měř Zvyšuje se snaha o rozur

V této době se zrodil nov čátku mělo náboženský

(podle našeho současného daly oslavy boha vína ; nichž sbor pěvců převleč přednášel tzv. dithyramb

Oslavy byly prováděny tzv. hekatombou. Zpočá až později zvířecí. Na ú

hů vznikala první divadla se ze sboru vydělil jed

ústřední postavení a ved

- Druhým základním dílem judaismu je **TALMUD** (hebrejsky učení). Vznikal mezi 3.–5. stol. Obsahuje např. náboženské poučky, jejich výklady, poučné příklady

1.5 ANTICKÁ LITERATURA

Území antického světa se rozkládalo na pobřeží Středomoří. K významným centrům kultury patřily Athény, Řím, Pergamon, Milétos a Alexandrie.

Myšlenkově sjednotila antiku mytologie. Bozi Olympu byli zlidšťováni a jejich hierarchie odrážela řeckou společnost. Řecké bájesloví převzala římská společnost a díky ní se dostala antická kultura i do Evropy.

Pojem antika označuje období od počátku 1. tisíciletí př. n. l. do pol. 1. tisíciletí n. l., kdy zanikla západoférická říše (roku 476 n. l.) a kdy byly v byzantské říši, která navazovala na východoférickou, uzavřeny řecké filozofické školy (roku 529 n. l.).

1.5.1 ŘECKÁ LITERATURA

OBDOBÍ ARCHAICKÉ (8.–6. STOL. PŘ. N. L.)

- Epické skladby – veršované; ústní podání prostřednictvím pěvců (aoidů) a přednášečů (rapsodů):

ILIAS a **ODYSSEA** jsou eposy hrdinské, tradičně připisované básníku **Homérovi** (8. stol. př. n. l.; o jeho životě není nic známo). **ILIAS** (Ilion – Troja) líčí posledních 51 dnů desetileté války Trojanů a Řeků. Mísí se zde historie a fantazie, v popředí je epizoda boje hrdiny Achilla. Potlačena je naopak zmínka o důvodu války, a to pro všeobecnou znalost pověstí. Příběh s trojským koněm původní text neobsahoval.

ODYSSEA popisuje pouze 41 dní z desetiletého bloudění ithackého krále Odyssea, který se vrací z trojské války. Dobrodružný epos je složitější, obraznější, s častými dialogy. Mění se zde i postavení a vliv bohů, kteří již lidský osud nemají plně ve svých rukou. Odlišné je také jednání hrdinů. Odysseus nevyužívá jen své fyzické převahy jako Achilles v **ILIADĚ**, ale o taktice boje více přemýšlí, spoléhá na svůj úsudek a nakonec svou lstí vítězí nad soupeři.

- Lyrická poezie (lyra – strunný nástroj) byla původně zpívaná, doprovázená tancem
- Sólová lyrika (jednohlasá): **Sapfo** (7.–6. stol. př. n. l.) založila na ostrově Lesbos jednu z nejstarších básnických škol pro dívky. Psala milostnou poezii o lásce, stesku, smutku, oslavovala bohyni lásky Afroditu – **PISEŇ Z LESBU**

Alkaios (asi 7. stol. př. n. l.) pocházel z ostrova Lesbos; jeho poezie byla zprvu inspirována řeckými bojovými motivy, později psal o lásce, víně a radostech života.

Anakreon (asi 6. stol. př. n. l.) skládal

Anakreontská poezie – oslava lásky, přátelství, vína. Byla pěstována v různých obdobích, u nás na počátku národního obrození např. **A. J. Puchmajerem**¹⁰.

- Sborová lyrika (chórická): přednášel ji mužský, ženský, dětský i smíšený sbor. Autorem byl např. **Pindaros** (6.–5. stol. př. n. l.), který psal básně k počtům aristokratů

Autorství dochovaných bajek je připisováno otroku **Ezopovi** (Aisopovi). Žil přibližně v 6. stol. př. n. l. V jeho tvorbě našli inspiraci mnozí evropští autoři: **J. de La Fontaine**⁸, **G. E. Lessing**⁹, **I. A. Krylov**, **A. J. Puchmajer**¹⁰.

- Rozvoj filozofie: **Anaximandros**, **Pythagoras**, **Thales**, **Herakleitos** ad.

OBDOBÍ KLASICKÉ (5.–4. STOL. PŘ. N. L.)

Řecká společnost se mění, z rodového zřízení vznikají svobodné městské státy s demokratickou formou vlády. Zvyšuje se snaha o rozumový výklad světa, rozvíjí se filozofie a vzrůstá zájem o vnitřní život člověka.

V této době se zrodil nový žánr – drama. Zpočátku mělo náboženský ráz. Koncem března (podle našeho současného kalendáře) se pořádaly oslavy boha vína a veselí Dionýsa, při nichž sbor pěvců převlečených do kozlích kůží přednášel tzv. dithyramby.

Dithyramby jsou básně radostného opojení, doprovázené tancem. Přidávaly se do nich scény, při nichž měli účastníci vycpaná břicha, předváděli bakchantky (z řečtiny; ženy sdružené ke konání mystérií – bakchanálií – oslav, které se konaly k počtům boha vína a úrody Dionýsa, řecky Bakcha) a satyry (postavy řecké mytologie – nezbední Dionýsovi průvodci; měli lidskou postavu, ale koňské uši, ohon, kopyta; žil v lesích a na horách).

Oslavy byly provázeny i obětováním bohům, tzv. hekatombou. Zpočátku byly oběti lidské, až později zvířecí. Na úpatí přirozených svahů vznikala první divadla – amfiteátry. Později se ze sboru vydělil jeden herec, který zaujal ústřední postavení a vedl dialog se sborem.

Tragédie (řecky tragoidía – kozlí zpěv) je jedním ze dvou hlavních dramatických žánrů. Jedná se o divadelní hru vážného obsahu, jejíž hrdinové se ocitají v dramatickém konfliktu se silami, které je přerůstají a s nimiž vedou nerovný boj. Těmito silami mohou být nadpřirozené bytosti, ale i chorobné vášně, touha po hmotných statcích, penězích či titulech na úkor ostatních. Tedy zlo, jež plodí člověk sám.

Konfucius

kočovný kazatel dobrem a zlem.

litby, chvalo zpě-

se tak stala zpro- v hebrejské BIBLI

i 1000 př. n. l. se n. Později se jed- čili jeruzalémský zemí Římané. Po

lo: Stvoření Adama ropu Sixtinské kaple)

ar Bruegel st.: věže babylonské

lo 2. stol. n. l. Jde EVANGELIA (dobré vstání Ježíše Kris- y. EPIŠTOLY (listy, na) popisuje vize uhým návratem a

1 PÍSEMNICTVÍ STAROVĚKU A RANÉHO STŘEDOVĚKU

Aischylos (525–456 př. n. l.) zavedl pro divadlo dekorace, masky, kostýmy, létací stroje (machina, Deus ex machina – nepravděpodobný, boží zásah), na scénu uvedl druhého herce. Náměty čerpal z mytologie, základem byl konflikt mezi lidmi a bohy. Lidský osud vnímal jako bezvýchoďný. Průběh tragédie členil na tři části: vinu, trest a smír.

- **ORESTEIA** – jediná dochovaná řecká trilogie, vychází z báje o prokletí Tantalova rodu. Jeho příslušníci jsou za provinění zakladatele rodu stíháni nekončícím řetězcem křivdy a msty. Po skončení trojské války se král Agamemnon vrací domů, je však zabit svou manželkou Klytimestrou a jejím milencem Aighistem (Klytimestra tak mstí obětování dcery Ifigenie i Agamemnonovu nevěru s dcerou trojského krále Kassandrou). Za několik let se vrací Agamemnonův syn Orestes, aby na popud boha Apollona a za podpory své sestry Elektry vykonal pomstu za smrt otce. Zabije svou matku i Aighistu. Za tyto činy je Orestes potrestán. Je pronásledován sborem bohyně Lítie (Erinyí), zešílí a hledá pomoc u bohů. Ti pak vkládají jeho osud do rukou sboru athénských starších, který založila Pallas Athéna. Váha jejího hlasu nakonec rozhodne o nevině Oresta a Lítie jsou usmířeny

Jiné Aischylovy tragédie – **SEDM PROTI THÉBÁM, PERŠANÉ, PROSEBNICE.**

Sofokles (pravděpodobně 496–406 př. n. l.) uvedl na scénu třetího herce. Jeho tragédie jsou často spjaty s městem Théby.

- V tragédii **ELEKTRA** zpracovává námět z Aischylovy **ORESTEIE**. V ní zdůrazňuje postoj Agamemnonovy dcery Elektry. Ta je odhodlaná pomstít vraždu svého otce. Orestův čin hodnotí jako morálně správný
- **KRÁL OIDIPUS** – thébský král Oidipus se dozvídá, že mor, který zachvátil Théby, je trestem za to, že ve městě přebývá vrah bývalého krále Laia. Oidipus ho chce potrestat, avšak věstec mu prozrazuje, že hledá sám sebe. Postupně Oidipus odhaluje pravdu o svém osudu: byl synem Laia, věštba však prorokovala, že v dospělosti zabije svého otce a matku si vezme za manželku. Laios proto poručil Oidipa usmrtit. Muž, který měl tento čin provést, dal Oidipa na vychování do Korinthu. V dospělosti se Oidipus, jenž neznal svůj původ, ale věštbu ano, vydal hledat své pravé rodiče. Na cestě zabil neznámého cizince – krále Laia, osvobodil Théby od zlé Sfingy, a stal se tak novým králem města. Za ženu pojal vdovu po králi – svou matku Iokastu. Věštba se tímto naplnila. Po zjištění pravdy se Oidipus v hrůze oslepil a opustil Théby
- **ANTIGONA** – dcera krále Oidipa bojuje za přirozené věčné mravní zásady, které staví nad zákony vydané jednotlivcem. V tomto případě jejím strýcem – králem Kreontem

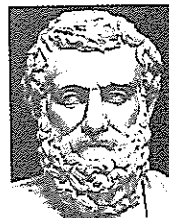
Euripides (pravděpodobně 480–406 př. n. l.) byl ovlivněn nastupujícím racionalismem a individualismem. Zaměřuje se na konkrétní postavy, zvláště na ženy. Jeho hry jsou prvními pokusy o psychologická dramata. Omezil úlohu sboru, důraz kladl na jednotlivé scény dramatu.

- **MÉDEIA** – drama plné vášně: lásky, nenávisti, žárlivosti, pomstychtivosti. Tragédie ženy, která kvůli lásce k Iasonovi, vůdci argonautů, zrazuje svou rodinu i vlast. Sama je však Iasonem nakonec opuštěna. Za zradu se mstí smrtí jejich dvou synů i Iasonovy manželky Glauky
- **ELEKTRA** – hlavní hrdinka stejnojmenného dramatu je tentokrát zobrazena jako labilní žena a Orestův čin posuzuje jako vraždu
- **TROJÁNKY, IFIGENIE V TAURIDĚ**

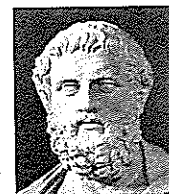
Řecká komedie vycházela ze stejných obřadů jako tragédie. **Komedie** (řecky kómódia – šaškovský zpěv, zpěv průvodu máškar) je dramatický žánr, ve kterém jsou dějové konflikty i role jednotlivých postav pojímány komicky. To znamená se zaměřením na střetnutí ideální představy a nicotné skutečnosti. Právě tento významový rozdíl budí smích. Dramatický zápas o věci banální, nízké a všední vedou postavy směšného zevnějšku, neobratného chování a jednání. Končíva smírným rozuzlením. Komedie se vysmívá lidským vadám, negativním vlastnostem charakteru.

Aristofanes (pravděpodobně 446–388 př. n. l.), nejslavnější autor řeckých komedií, poukazyval na úpadek athénské demokracie, sociální nespravedlnost a hrabivost.

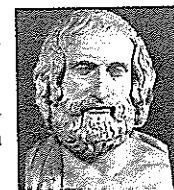
- **PTÁCI** – fantastický příběh athénských občanů, kteří uskutečňují svou vidinu lepšího světa v ptačím státě
- **JEZDCI** – o úplatkářství a vrtkavosti athénskému lidu
- **ŽÁBY** – vysmívá se literárním snobům, odsuzuje **Euripida**, jehož postavy jednají příliš samy za sebe a bourají staré mytické představy o světě
- **LYSISTRATE** – téma dívčí války, napsáno poutavým stylem: ženy obou znesvářených stran se dohodnou, že budou odmítat sdílet lože se svými partnery do doby, než ti uzavřou mír

Aischylos

Sofokles

Euripides

Aristofanes

Dějepisec
kých udá
Thukydu
VÁLKY. Pi
dárskými
Řečnictv
útočným
snažil o i
Filozofie
znamněj
metodu
dochází
Sokratov
idejích)
neměnný
• ÚSTAV
kterém

Aris

Osobní

Řecká k
Vznikaj
knihovi
Menar
mého ž
Je autoi
Theok
považo
Filozof
– **Zeno**

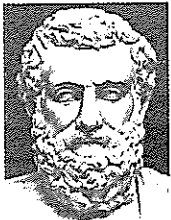
152

Do lati
existuj
do Evr

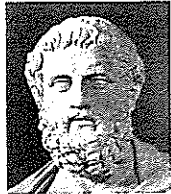
Osobní

Říman
Pluta
Livius
presto
Titus
prvky:
pevně

(machina, Deus ex mytologie, základem nil na tři části: vinu,

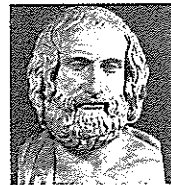

Aischylos

Sofokles

anželku. Laios proto nthu. V dospělosti se il neznámého cizince pojal vdovu po králi il a opustil Théby ikony vydané jednot-

Euripides

ěv, zpěv průvodu maš- o znamená se zaměře- ramatický zápas o věci á smírným rozuzlením.

Aristofanes

Dějepisectví: **Herodotos** (pravděpodobně 484–425 př. n. l.) je považován za „otce dějepisu“. Jeho líčení historických událostí v díle **DĚJINY** je prokládáno i povídkovými příběhy, historicky není příliš spolehlivé.

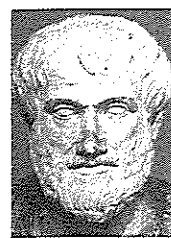
Thukydides (pravděpodobně 460–396 př. n. l.) byl sám účastník bojů, které popsal v **DĚJINÁCH PELOPONÉSKÉ VÁLKY**. Pracoval s historickými prameny, boje posuzoval z hlediska obou zúčastněných stran, zabýval se hospodářskými i politickými poměry.

Řečnictví: **Demosthenes** (384–322 př. n. l.) se proslavil útočnými řečmi proti **Filipu Makedonskému**, jenž se snažil o nadvládu nad Řeckem.

Filozofie: **Sokrates** (469–399 př. n. l.) ovlivnil nejvýznamněji athénské myšlení, se svými žáky začal užívat metodu dialogu, v němž srovnáváním různých názorů dochází k obecně platným soudům.

Sokratovské dialogy zapsal až jeho žák **Platon** (427–347 př. n. l.) v dílech **FAIDROS** (o kráse a idejích) a **SYMPOSION** (o lásce). **Platonova** filozofie vychází z nauky o světě idejí. Tento svět je neměnný, dokonalý a existuje nezávisle na našem reálném světě.

• **ÚSTAVA** – politický spis, v němž **Platon** kritizuje dosavadní ústavy a navrhuje ideální stát, ve kterém by měla vládnout vrstva dobře vzdělaných a připravených filozofů

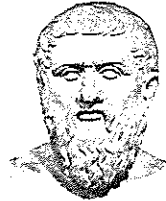
Aristoteles

Aristoteles (384–322 př. n. l.) byl žák **Platona**. Věnoval se společenským i přírodním vědám, v Athénách vedl vlastní školu, byl vychovatelem **Alexandra Makedonského**. Stal se zakladatelem logiky (řecky logos – slovo, myšlenka, řeč, rozum) – soubor věd o nejobecnějších zákonech vzniku a vývoje myšlení, o zákonech a formách správného usuzování.

Spisy: **RÉTORIKA** (Umění řečnické), **POETIKA** (Umění básnické).

V **POETICE** Aristoteles uvedl rozbor eposu a tragédie a stanovil také zásadu tří jednot pro drama: místa, času a děje.

Platon

OBDOBÍ ŘECKÉ (4.–1. STOL. PŘ. N. L.)

Řecká kultura je rozšířena do oblastí východních civilizací, prolíná se s nimi, dochází ke vzájemnému obohacování. Vznikají tři centra kultury: maloasijský Pergamon, syrská Antiochie a egyptská Alexandrie, v níž byla založena knihovna.

Menandros (pravděpodobně 342–293 př. n. l.) byl představitelem tzv. nové komedie. Náměty čerpal ze soukromého života, ve svých hrách ukazoval rodinné problémy, manželské vztahy, důraz kladl na povahokresbu, dialogy. Je autorem komedií **DĚDEK** (někdy překládáno také jako Škarohlíd) a **ČI JE TO DÍTĚ?** (Smírčí soud).

Theokritos (pravděpodobně 300–260 př. n. l.) je považován za zakladatele idyly.

Filozofie: epikurejská škola – **Epikuros**, stoická škola – **Zenon z Kitia**.

Idyla je krátká báseň s přírodními náměty. Tzv. **bukolická poezie** zobrazuje život pastýřů a venkovanů, který je plný harmonie, souznění s přírodou – nekonfliktní, poklidný obraz života. Častou formou bývá dialog.

1.5.2 ŘÍMSKÁ LITERATURA

Do latiny byla překládána řecká díla. Římané navázali na řeckou literaturu, vědu, filozofii, mytologii; přejímali již existující literární druhy a žánry: lyriku, drama, epos, novou komedii. Prostřednictvím římské literatury se dostala do Evropy znalost antiky.

OBDOBÍ ARCHAICKÉ (3.–1. STOL. PŘ. N. L.)

Římané sice ovládli západní Středomoří a Řecko, řeckou kulturu a vzdělanost však přebírali. Píše o tom např. Řek **Plutarchos** v **SOUBĚŽNÝCH ŽIVOTOPISECH**, kde srovnává významné Římany a Řeky.

Livius Andronicus (pravděpodobně 284–204 př. n. l.) je považován za skutečného zakladatele římské literatury, přestože sám byl Řek (propuštěný otrok). Napsal první římskou tragédii, do latiny přeložil **Homérovu Odysseu**.

Titus Maccius Plautus (pravděpodobně 251–184 př. n. l.) se inspiroval řeckou novou komedií. Přidal lidové prvky; námětem mu byly rodinné historky, intriky. Postavy jeho her jsou původem z lidového prostředí, mají pevně danou charakteristiku, typické vlastnosti, nevyvíjejí se. Zesměšňují lidskou hloupost, lakotu, chlubitost.